

REZULTATI GOSPODARJENJA V LETU 1966

V prvem letu po uvedbi gospodarske reforme je v gospodarskih organizacijah na območju občine Ljubljana-Siška porasel celotni dohodek za 29,5 %, porabljena sredstva za 35,6 % in narodni dohodek za 18,4 %. Navedeni porasti so predvsem rezultat podražitev v drugem polletju 1965. Do različnih stopenj porasta v navedenih kategorijah celotnega dohodka (celotni dohodek 29,5 %, porabljena sredstva 35 %) je prišlo zaradi tega, ker je bil prometni davek prenesen iz proizvodnje v prodajo. Zato je tudi stopnja porasta dohodka gospodarskih organizacij, ki znaša 24,6 %, nad stopnjo porasta narodnega dohodka.

Delovne organizacije so v letu 1966 iz ustvarjenega dohodka razporedile v lastne sklade (neupoštevajoč obvezni rezervni sklad) 148 milijonov N din, kar je za 44 % več kot v letu 1965. Pretežni del tega dohodka je bil razporejen v poslovni sklad, in sicer 110 milijonov N din. V sklade skupne porabe je bilo odvedenih 21 milijonov N din, pri čemer pa znašajo namenska vlaganja v stanovanjsko izgradnjo za 9 milijonov N din. Tudi rezervni skladi so sorazmerno visoki, saj znašajo skupno 15 milijonov N din in jih bodo delovne organizacije v letošnjem letu lahko razporedile za osebne dohodka ali za druge sklade.

Dejansko izplačani neto osebni dohodka so znašali v povprečju 854 N din mesečno na zaposlenega in so za 29,6 % višji od povprečja v letu 1965. Kljub delnemu porastu zaposlenosti v drugi polovici leta 1966 je bilo povprečno število zaposlenih v vsem letu 1966 nekoliko nižje od povprečja leta 1965. Povprečno število zaposlenih je namreč v letu 1965 znašalo 18.590 oseb, v letu 1966 pa 18.156 oseb in je torej nižje za 2,3 %.

Delitev narodnega dohodka med družbo in delovne organizacije se je bistveno spremenila v korist delovnih organizacij. Ta delitev, ki je v letu 1965 znašala 44,4 % (družba) : 55,6 % (delovne organizacije), se je spremenila na razmerje 33,9 % (družba) :

66,1 % (delovne organizacije). Vzoredno s povečanjem deleža gospodarskih organizacij v narodnem dohodku, oziroma s povečanjem skladov gospodarskih organizacij, so narasla tudi sredstva poslovnih skladov. Povprečna sredstva poslovnih skladov gospodarskih organizacij so v letu 1965 znašala 330 milijonov N din, v letu 1966 pa so se dvignila na 460 milijonov N din, oziroma za 39,5 %.

Vedno večja sredstva, ki ostanejo delovnim organizacijam, so omogočila nadaljnje razširjevanje reprodukcije, to se pravi, nova investicijska vlaganja v proizvodnjo, ki so v letu 1966 znašala že okoli 90 milijonov N din, kar je za 40 % več kot v letu 1965. Po tehnični strukturi je bilo največ sredstev vloženi v opremo in delovne priprave, in sicer 67,5 %, nadalje v gradbene objekte 29,4 %, ostanek, to je 3,1 % pa v zemljišča in ostale investicije. V virih financiranja osnovnih sredstev predstavljajo lastna sredstva delovnih organizacij 71,5 %, domači krediti 25,9 % in inozemski krediti 2,6 %.

Investicijska vlaganja v letu 1966 in revalorizacija osnovnih sredstev sta vplivali na to, da se je vrednost osnovnih sredstev v tem letu povečala za 44 % v primerjavi z letom 1965. V celoti znaša vrednost aktivnih osnovnih sredstev že 645 milijonov N din, popravki vrednosti 302 milijona N din, oziroma sedanja vrednost aktivnih

osnovnih sredstev 343 milijonov N din. Iztrošenost osnovnih sredstev, ki je v letu 1965 znašala 47,8 %, se je v letu 1966 na račun investicijskih vlaganj znižala na 46,7 %.

Zaradi revalorizacije osnovnih sredstev in spremembe nekaterih amortizacijskih stopenj se je amortizacija v primerjavi z letom 1965 zvišala za 32,6 %. Amortizacija bo v letu 1967 še višja (revalorizacija je bila izvedena šele v drugem polletju 1966) in bo imela mnogo večji vpliv na poslovne rezultate in ekonomičnost delovnih organizacij.

V zunanjetrgovinski menjavi je bil izvoz v preteklem letu za 13,4 % višji od izvoza v letu 1965 ter je znašal 12,9 milijonov ameriških dolarjev, vendar ni dosegel planiranega obsega, saj je bilo realiziranih le 98,5 % plana. Najslabši uspeh v izvozu je dosegla industrija (71,8 % plana), medtem ko je bil izvoz v obrti precej nad lanskimi obveznostmi (174 % plana).

Skupne zaloge surovin in materiala, nedovršene proizvodnje, gotovih izdelkov in trgovskega blaga po stanju z dne 31. 12. 1966 so se v primerjavi z letom 1965 povečale za približno 20 %. Analiza navedenih zalog kaže, da so se zaloge surovin in materiala občutno povečale — za 26,6 %. Pri tem moramo upoštevati, da so bile zaloge po stanju z dne 1. 12. 1966 že revalorizirane na nove cene, ki se v letu 1966 niso več bistveno spreminjale, in da fizični obseg proizvodnje v letu 1966 ni porasel.

Stanje dobaviteljev je ob koncu leta 1966 znašalo okoli 207 milijonov N din in se je v primerjavi s stanjem ob začetku leta povečalo za 61 %. To jasno kaže na to, da gospodarske organizacije nimajo zadostnih obratnih sredstev za poravnavo svojih ob-

veznosti. Stanje kupcev pa je v isti primerjavi poraslo za 25 %, torej več kot znaša porast celotnega dohodka, kar je prav tako posledica pomanjkanja obratnih sredstev kupcev.

Gornje navedbe dajejo le splošen pregled gibanja v našem gospodarstvu v primerjavi z letom 1965. Ta gibanja so v celoti dokaj ugodna. Rezultati so, kot že vsa leta, nad zveznim in republiškim povprečjem. Znotraj posameznih panog, pa tudi strok pri nekaterih delovnih organizacijah, rezultati iz objektivnih ali subjektivnih razlogov močno odstopajo, nekatere delovne organizacije pa so celo v zelo kritičnem položaju in je vprašanje, če imajo v sedanjih reformnih pogojih možnost za nadaljnji razvoj.

Iz te kratke informacije lahko sklepamo, da je gospodarska reforma lani delovala že v večji meri in da se bodo procesi, ki jih je sprožila, nadaljevali tudi letos. Najbolj značilni vplivi reforme so: umiritev povpraševanja na trgu, zmanjšanje stopnje rasti proizvodnje, zaostritev kreditiranja, močnejše posledice gospodarskih neuskkljenosti na področjih cen in čedalje bolj izraziti strukturni značaj motenj v posameznih panogah oziroma strokah gospodarstva.

Manjši obseg povpraševanja, ki je bil zabeležen v zadnjih mesecih lanskega leta tako pri investicijah kot pri osebni potrošnji, je vplival na to, da se je nekdanja neskladnost med ponudbo in povpraševanjem precej ublažila. Tudi pri osebnih dohodkih zaposlenih se je pokazala težnja po postopnem zmanjševanju stopnje rasti. Vendar pa so realni osebni dohodka še vedno naraščali hitreje od produktivnosti dela. K delnemu nevtraliziranju kupne

moči je pripomogla tudi spremenjena politika dodeljevanja potrošniških kreditov, ki so se se nadalje zmanjševali.

Razen splošnih vzrokov, ki so vplivali na manjši izvoz, kot je bil planiran, je prav gotovo eden pomembnejših tudi sistemska sprememba deviznega režima in začetne težave pri novem načinu sklepanja pogodb s strankami. V mnogih primerih pa so delovne organizacije prenehale z nerentabilnim izvozom, to je s takšnim izvozom, ki ni kril proizvajalčevih lastnih cen.

Najpomembnejša naloga bo tudi v bodoče intenzivnejše vključevanje gospodarskih organizacij v mednarodno delitev dela. S povečanjem produktivnosti in konkurenčne sposobnosti gospodarstva — kar je v tesni povezavi s procesi specializacije, integracije, delitve proizvodnih programov in kooperacije med domačimi podjetji in tujimi partnerji — bi mnogo lažje uresničevali in presegali izvozne programe.

Sorazmerno visoke sklade v letu 1966 bodo morale gospodarske organizacije uporabiti predvsem za obratna sredstva v svojem poslovnem skladu, ker se sistem kreditiranja stalno zaostrojuje in bodo banke odobraval vedno manj kreditov za obratna sredstva, oziroma celo zniževale že dodeljene kredite. Tudi umiritev povpraševanja na trgu bo povzročila povečanje zalog, ki bodo zahtevale dodatna obratna sredstva. Gospodarske organizacije, ki se bodo odločile za razširitev svoje dejavnosti z investicijskimi vlaganji, si bodo morale za tako povečan obseg proizvodnje istočasno zagotoviti tudi primerno povečanje obratnih sredstev. Vsako povečanje proizvodnje, ki ne bo vsklajeno z zadostnimi obratnimi sredstvi, se bo hitro maščevalo in bo delovno organizacijo lahko pripeljalo v nelikvidnost.

Bojan JURČIČ



Občinski komite ZKS Šiška je v aprilu priredil v zimskem vrtu hotela „Ilirije“ srečanje predvojnih komunistov, ki sedaj živijo na območju naše občine. Srečanja so se udeležili med drugimi predsednica GO SZDL Slovenije Vida Tomšič, član izvršnega komiteja ZKS Miha Košak, član predsedstva CK ZKS dr. ing. Milan Osredkar in sekretar mestnega komiteja Ludvik Golob.

Po nagovoru so se šišenski komunisti še dalj časa zadržali v prijateljskem razgovoru ter izrazili željo, da bi podobna srečanja organizirali tudi v bodoče.